

Tragiek & triomf

Groniek omstreeks 1990

Toen ondergetekende in 1989 redactielid werd, maakten onze voorgangers mij en de andere nieuwe 'Groniequeurs' snel wegwijs. Later pas kwamen we erachter dat zij Groniek gedrieën een tijdlang draaiend gehouden hebben. Een prestatie die respect afdwong. Onze redactie telde aanvankelijk liefst acht man en vanaf nummer 108 zelfs negen à tien man en één vrouw. Een paar van mijn collega's stamden uit de gelederen van het voormalige geschiedenisstudentenblad *Falanx*; zij hadden al enige ervaring. De vergaderingen waren oever- en besluiteloos, maar toch ook leerzaam.

De eerste twee afleveringen die we tot stand brachten, met als thema's de 'De jaren vijftig in Nederland' en 'Midden-Europa', waren bijzonder succesvol.¹ Van De jaren vijftig in Nederland verscheen zelfs een tweede druk. Een hoogtepunt vormde de bestelling van een paar exemplaren van Midden-Europa door de Nederlandse ambassade in Wenen. Daarna volgde het tweeluik Genialiteit en Waanzin, en aansluitend Politieke theorie & geschiedbeeld. Mooi was ook dat nummers gerecenseerd werden. Hoewel, in mijn exemplaar van 'Waanzin' ligt een kritische bespreking uit nota bene de UK. In aflevering 110 zag het lang voorbereide supplement het levenslicht. Het was een katern dat los stond van het thema en waarin plaats was voor interviews, recensies, reacties en polemieken.

Twee 'kwesties' herinner ik me. We kregen een tekst opgestuurd in de vorm van een interview met een prehistoricus. De naam van de auteur zei ons niks (hij was bovendien zeer merkwaardig) en we wisten er niet goed raad mee. Het stuk lag maandenlang of zelfs een half jaar in een la en kwam op redactievergaderingen geregeld ter sprake, zonder dat we de knoop doorhakten: plaatsen ja of nee? Uiteindelijk had iemand een helder moment: de auteursnaam bleek een anagram te zijn. De interviewer hield een vraaggesprek met zichzelf. We stuurden hem een brief met een afwijzing. De verbolgen reactie was precies één zin lang: 'De gang van zaken

1 Enorm gebaald heb ik dat ik mijn held H.J.A. Hofland niet aan de lijn kreeg. Bij een poging hem voor een bijdrage te strikken was hij een broodje aan het halen en toen hij terugbelde nam een nietsvermoedend mederedactielid op.

bevreemdt mij'. De andere keer hadden we goud in handen met een artikel over Nederlandse betrokkenheid bij atoombomprogramma's vlak na WO II, maar besloten we in onze oneindige wijsheid niet tot publicatie over te gaan, waarna we het op de voorpagina van een landelijke krant in verkorte vorm teruglazen.

Nieuw voor mij en, naar ik aanneem, de anderen was tekstverwerking op de computer. Tot dan toe had ik mijn essays, scripties en wat dies meer zij op een rode Remington en nadien, hoe modern, op een elektronische typemachine vervaardigd. Die laatste maakte Typex en hard op de toetsen rammen om verkeerde aanslagen te corrigeren overbodig en was dus een grote stap voorwaarts. In mijn herinnering legde niemand ons uit hoe WordPerfect en DOS werkten (of toch: onze voorgangers?). Een reeks zomerse weken brachten we non stop door in de paar computerlokalen die de Letterenfaculteit toen rijk was. E-mail moest haast nog uitgevonden worden. Wel kon je eenvoudige berichten uitwisselen. Die verschenen dan als een tekstregel onderin je scherm in beeld. De leukste grap was het versturen van de mededeling dat binnen enkele seconden het systeem plat zou gaan. Je zag dan een mederedactielid opschrikken en verwilderd rondkijken. Dat was zo'n beetje het ruigste dat wij met de computer konden.

Op verloren momenten bladerden we wel eens in de ordners met administratieve bescheiden. Het Groniekarchief vertoonde lacunes en verkeerde in een ongeordende staat. Voorzover er briefwisselingen met auteurs hebben bestaan, resteerde daarvan weinig. We probeerden wel degelijk enige systematiek in de paperassen aan te brengen, maar zijn er naar ik vrees niet helemaal in geslaagd. Terecht hebben onze voorgangers zich geconcentreerd op de core business: het bedenken van de thema's, het ronselen van auteurs, het redigeren en distribueren. Wij deden hetzelfde. Na onze periode is er geloof ik daadkrachtig gearchiveerd.

Geld was er weliswaar nooit, Groniek verscheen echter altijd weer. Dat was een constante, een wetmatigheid zelfs. Het Instituut droeg substantieel bij, maar liep gedurig met zijn betalingen achter. Ook de acquisitie baarde ons regelmatig zorgen. Als ik nu blader in de vijf nummers waaraan ik meegewerkt heb, tel ik een paar café's, een bank, enkele boekhandels en een kopieerwinkel en gaandeweg viel daarvan nog het een en ander af. Een paar keer wilden we Groniek speciaal onder de aandacht brengen door het plaatsen van een eigen advertentie. We hadden eens een voordelige deal met NRC: verkochten we ondanks ons ingezonden bericht minder dan x exemplaren extra, dan zou de krant slechts het halve tarief in rekening brengen.

Feitelijk oncontroleerbaar, maar een sympathieke regeling. Toen de nota arriveerde, was het bedrag het dubbele van wat we verwacht hadden en met zekerheid niet op te hoesten. De stemming was bedrukt die dag. Onze advertentieman zat er enorm mee in zijn maag. Het lukte hem wonderwel dezelfde dag nog de rekening terug te schroeven. De zuchten van verlichting moeten tot in de verre omtrek hoorbaar zijn geweest.

De ledenadministratie bleef een achilleshiel. Zo schortte er steeds van alles aan de verzending van accept-giro's. Abonnees betaalden, maar kregen geen Groniek, ook niet na herhaaldelijk aandringen, of ze betaalden niet en ontvingen er toch één (of meer) of ze visten een herinnering of aanmaning uit de bus zonder dat er een acceptgiro aan voorafgegaan was of twee acceptgiro's tegelijk of na elkaar of ...

Groniek was met de redacties van Akt, tijdschrift over kunst- en architectuurgeschiedenis, en van het blad van de mediterraan-archeologen (de titel is me ontschoten) in één ruimte ondergebracht. Dat gaf soms wrijvingen, bijvoorbeeld als er deadlines waren, maar een andere redactie aan het vergaderen was. We moesten dan knarsetandend en duimendraaiend wachten tot we er terecht konden. Over het gebrek aan frisse lucht in het bedompte lokaal hebben we een keer iets gezegd tegen een verslaggever van de UK. In haar artikel over de tevredenheid van de gebruikers van de, toen gloednieuwe, Letterenfaculteit verscheen die uitspraak – 'het is een klotehok' – pontificaal in beeld. De directeur Beheer confronteerde ons ermee toen we met hem onderhandelden over de voorwaarden waaronder Groniek zou verhuizen naar de Turftorenstraat. Desalniettemin sleepten we er onder meer een laserprinter uit. Jammer vonden we het wel om van de Faculteit losgeweekt te worden. Groniek heeft er echter niet onder geleden!

Groniek en verder...

groniek
Historisch Tijdschrift

zojuist verschenen:

TEMPO DOELOE

koloniale cultuur in Nederlands-Indië

Met bijdragen van: Frances Gouda, Erica van Boven, Dik van der Meulen, Pauline van Roosmalen en Jannie de Jong

Te bestellen voor € 7,70 door een email te sturen aan Groniek
(groniek@rug.nl) of via de website (www.groniek.nl)